

การมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นรูปแบบหนึ่งตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เป็น “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” ซึ่งรัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนในสังคมไทย ได้เข้ามามีบทบาทในการ “ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมสร้าง และร่วมตัดสินใจ” เพื่อผลักดันให้สังคมไทยได้มีการพัฒนารูปแบบทางการเมืองให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองอย่างแท้จริง

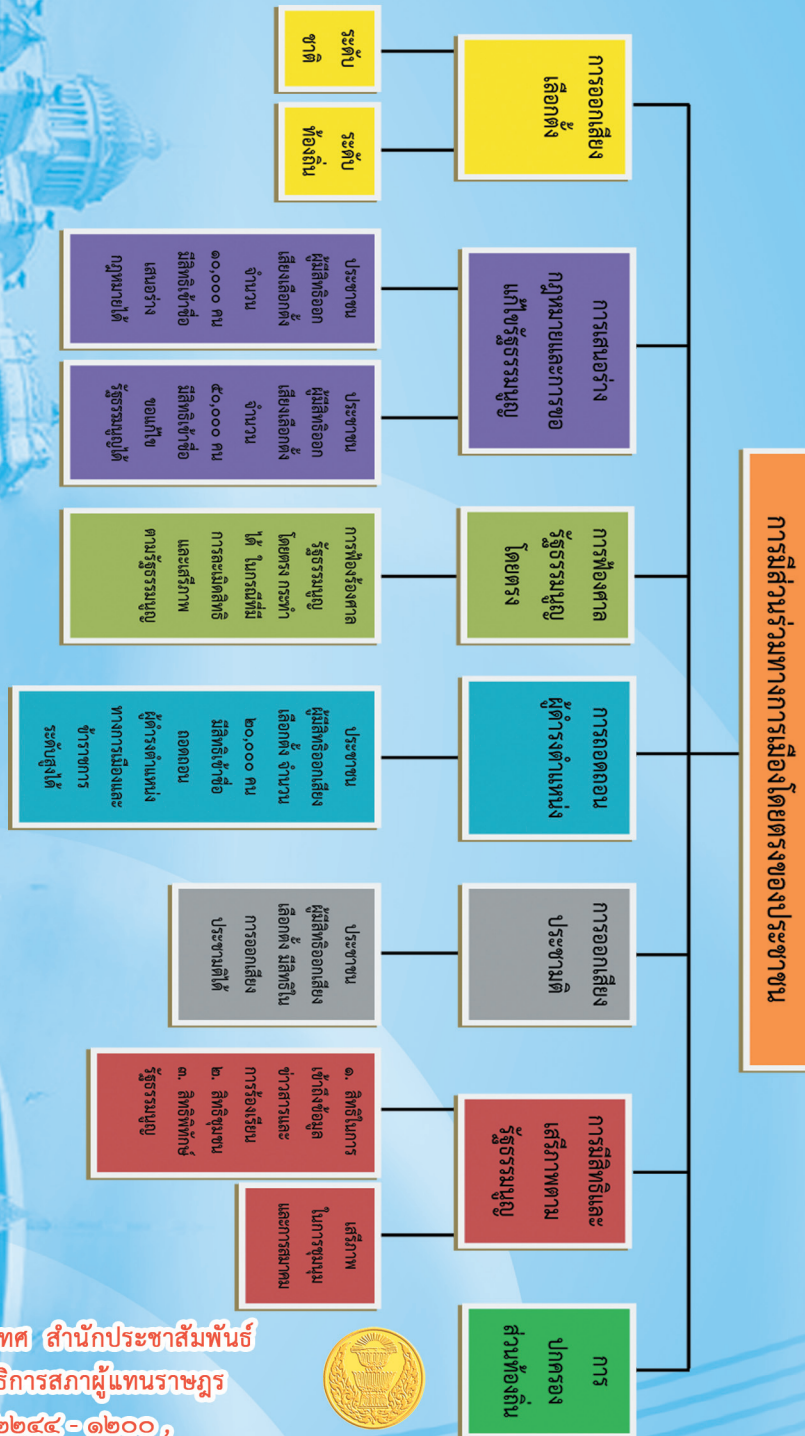
ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนคือการที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามสิทธิที่กฎหมายกำหนดด้วยความสมัครใจ โดยมุ่งหวังที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

๑. การใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

การเลือกตั้งเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่ง่ายและชัดเจนที่สุดทั้งในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และถือว่าเป็นวิธีการใช้อำนาจอธิปไตยของประชาชนในการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

จัดทำโดย

กลุ่มงานสารนิเทศ สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทรศัพท์ ๐ - ๒๒๔๔ - ๑๒๐๐ ,

Call Center ๑๗๔๓, <http://www.parliament.go.th>

๒. การรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมือง

ประชาชนมีเสรีภาพในการรวมตัวกันจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจกรรมในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๓. การเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๑๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยและหมวด ๕ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ถือเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเสนอกฎหมายและตรวจสอบการใช้อำนาจอธิรัฐ อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

๔. การถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประธานศาลปกครองสูงสุด ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงหรืออัยการสูงสุดหรือพนักงานอัยการ

๕. การออกเสียงประชามติ

การออกเสียงประชามติเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของตนและตัดสินใจในเรื่องสำคัญๆ ที่อาจจะกระทบต่อประเทศหรือประชาชนได้อย่างเท่าเทียมกันและเป็นการแสดงความต้องการที่แท้จริงของตนให้รัฐบาลทราบ

๖. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการทางนิติบัญญัติ

ในการพิจารณากฎหมายที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรไม่ได้พิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภา สภาผู้แทนราษฎรต้องตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรเอกชนเกี่ยวกับ บุคคลประเภทนั้น ๆ มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมดโดยมีสัดส่วนหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน เพื่อให้ผู้แทนขององค์กรนั้นๆ ได้มีสิทธิในการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้ยังได้เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับประชาชนไว้อีกประการหนึ่ง คือ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า ๕๐,๐๐๐ คนสามารถเข้าชื่อเพื่อเสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งนับเป็นหลักการใหม่ที่เกิดขึ้นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ในการที่จะเสริมสร้างบทบาทของประชาชนให้สอดคล้องกับระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๙๑

๗. การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการปกครองส่วนท้องถิ่น

การกระจายอำนาจและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นได้เอื้อประโยชน์ในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการรับผิดชอบและเรียนรู้การปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองในรูปแบบต่างๆ ทั้งร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ไขปัญหา ร่วมกันตัดสินใจตลอดจนร่วมกันตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในชุมชนตนเองได้อีกด้วย

**ด้วยเหตุนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
จึงถือเป็น “หัวใจสำคัญ” ของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย
ประชาชนทุกคนต้องตระหนักว่า “ตนเองเป็นเจ้าของประเทศ”
และต้องเข้าไปรับผิดชอบในกิจการบ้านเมืองของตน
ในทุกโอกาสที่เหมาะสมและสามารถกระทำได้
ประชาชนทุกคนต้องไม่ละเลย !! หรือเพิกเฉยการกระทำหน้าที่
ในฐานะเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม**

